

รัชชนก กลิ่นชาติ. (2564). การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับสังคมสูงอายุ กรณีศึกษา
ชุมชนบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. คุษฎีนิพนธ์ ปร.ค. (สหวิทยาการเพื่อ
การพัฒนาที่ยั่งยืน). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญศิริ เจริญทรัพย์

ประธานกรรมการ

ปร.ค. (การพัฒนารรมาภิบาล)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธันวา จิตต์สงวน

กรรมการ

Ph.D. (Economics)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าประสงค์โดยรวมคือ การเตรียมความพร้อมในแนวทางขับเคลื่อนเข้าสู่
สังคมสูงอายุของไทย จากการประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุขององค์การ
อนามัยโลก กับข้อมูลของชุมชนกรณีศึกษาแห่งหนึ่งใน จ.จันทบุรี ที่ได้รับการพิจารณาว่า เป็นชุมชน
สูงอายุแบบสมบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ประสงค์ 4 ประการคือ 1) ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของระบบ
การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่กรณีศึกษา 2) วิเคราะห์องค์ความรู้เชิงสหวิทยาการเพื่อสังเคราะห์
ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) เสนอแนวทางขับเคลื่อน
ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน จากบริบทขององค์กรภาคชุมชนและภาครัฐ และ 4) วิเคราะห์
การประเมินผลก่อนการดำเนินการจริงของ โครงการด้านสุขภาพผู้สูงอายุที่มีนัยสำคัญในชุมชน
กระบวนการวิจัยเป็นแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
ผู้สูงอายุ 240 คน ผ่านแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการ
วิเคราะห์เนื้อหา ในบทสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 33 คน และบทสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน รวมทั้งการระดมความคิดผ่านเวทีชุมชน 2 ครั้ง ระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ
ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกลยุทธ์แบบถ่วงน้ำหนักและคัดเลือก
โครงการเพื่อนำเสนอ

ผลการวิจัยที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ข้างต้น มีดังนี้ 1) สภาพการณ์ปัจจุบันของระบบ
การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่กรณีศึกษา ยังไม่มีการนำแนวคิดชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุที่
ครอบคลุมลักษณะการพัฒนาด้านต่าง ๆ มาใช้อย่างจริงจัง แต่ที่ปรากฏว่า ชุมชนได้มีการพัฒนาใน
ทิศทางภาพรวมที่สอดคล้องกับแนวคิดสากลในระดับค่อนข้างดี โดยมีกิจกรรมสังคมและการให้
ความเคารพยกย่องผู้สูงอายุอยู่ในระดับสำคัญที่สูงสุด 2) องค์ความรู้เชิงสหวิทยาการ ได้แก่

มิติการพยาบาล มิติสังคมวิทยา และมิติเศรษฐศาสตร์ นับเป็นมิติวิชาการที่มีนัยสำคัญยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างระบบการดูแลสุขภาพชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยมีบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง 3 ภาคส่วนคือ สมาชิกชุมชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอก 3) แนวทางขับเคลื่อนระบบการดูแลสุขภาพชุมชนจากบริบทขององค์กรภาคชุมชนและภาครัฐ ควรมีปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ทาง ผ่านการเชื่อมโยงระหว่าง 3 ภาคส่วนการพัฒนา ดังกล่าว 4) การประเมินผลก่อนดำเนินการจริงของโครงการด้านสุขภาพผู้สูงอายุที่มีนัยสำคัญในชุมชน แสดงถึงความเป็นไปได้ที่จะลงทุนดำเนินการใน 9 โครงการที่นำเสนอโดยชุมชน ภายใต้ข้อสมมุติว่า ผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่าง ๆ จะนำไปสู่การช่วยประหยัดต้นทุนด้านสุขภาพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ และสมาชิกชุมชนทั้งหมด โดยมีดัชนีชี้วัดทางเศรษฐศาสตร์แสดงความเหมาะสมที่จะดำเนินงานโครงการได้

ผลการศึกษาในภาพรวมที่ค้นพบ จึงนำไปสู่การอภิปรายสรุปที่ชัดเจนได้ว่า แนวคิดการพัฒนาชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มีนัยสำคัญจากการวิเคราะห์มิติสหวิทยาการ สมควรจะดำเนินการให้จริงจังยิ่งขึ้น สำหรับชุมชนกรณีศึกษา เช่นเดียวกับนำไปประยุกต์สู่ชุมชนอื่น ๆ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย การศึกษานี้ จึงได้เสนอแนะนโยบายทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค เพื่อสนับสนุนการแปลงแนวความคิดเช่นนี้ ไปสู่การกระทำให้มากขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Rudchanok Klinchat. (2564). **Development of an Appropriate Health Care System for the Aging Society: A Case Study of Bangkaja Community, Muang District, Chanthaburi Province.** Ph.D. Dissertation (Interdisciplinarity of Sustainable Development). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Dissertation Advisor

Assistant Professor Dr.Kwansiri Charoensup

Chairman

Ph.D. (Good Governance Development)

Assistant Professor Dr.Thanwa Jitsanguan

Member

Ph.D. (Economics)

Abstract

The overall goal of this research aimed at preparing the movement approach into the aging society of Thailand due to the concept of Age-friendly Community (AFC) of the World Health Organization (WHO). The research employed the data base of a selected community in Chanthaburi Province which was considered the complete-aged society as the case study. Accordingly, there were 4 main objectives including: 1) to investigate the current situation of elderly health care system in the case studied community, 2) to apply the interdisciplinary knowledge in creating a community health care system through participation of involved sectors, 3) to suggest the movement approach for the health care system from the local and public contexts, and 4) to analyze the ex-ante evaluation of the elderly health care projects significantly selected by the community. The research procedure consisted of mixed methods of quantitative and qualitative analyses. The quantitative part involved interviews with a sample group of 240 elderly people with a reliability coefficient of 0.93. The qualitative part, on the other hand, was related to the content analysis of interviews with a group of 33 elderly people and 7 experts. Also, 2 brainstorming meetings were created among elderly, elderly family members and officials in order to justify the weighted strategies and then the proposed projects.

The results of research in accordance with the objectives were as follows: 1) the current situation of health care system in the case studied community was not intensively referred to the AFC concept which included various development aspects. However, the overall direction of community development towards such the global concept was generally at the satisfactory level. The promotion of

social activities and respect value for the elderly people were relatively the most important among all, 2) interdisciplinary knowledge consisting of nursing, sociology and economics were significantly applied in constructing the health care system with AFC as the core center from roles and functions of 3 involved development sectors including community members, local organizations, and external agencies, 3) the movement approach of health care system between the context of community and government should be in the two-way interaction through the linkage among those 3 mentioned development sectors, and 4) the ex-ante evaluation of the significant health care projects also revealed the sign of investment feasibility in 9 projects proposed by community. Accordingly, the result of all projects were assumed to help reduce the health cost of elderly people as well as all members in the community. Economic indicators were finally shown as the key reasons to implement the projects.

The overall findings of this research would therefore lead to the final discussion that the development concept of Age-friendly Community with participation of involved sectors was obviously significant from the interdisciplinary analysis. The concept should thus be more intensively implemented in the case studied community as well as applied to other communities. In addition, the result of this research was also in line with other similar researches both in domestic and international levels. The research therefore strongly suggested various macro and micro policies in supporting the transformation of such a concept into more practice.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี